

**AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE**

1898. OKTÓBER 19-én

**SZÉKELYHIDON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.**

25

DEBRECZEN.

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDAJA

1898. — 6785

AZ ÉRMELLÉKI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE
1898. OKTÓBER 19-én
SZÉKELYHIDON TARTOTT
RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.

DEBRECZEN.
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDAJA

1898. — 8785

Az
érmelléki ev. reform. egyházmegye

1898-ik év október hó 19-én

Székelyhidon tartott rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Nagy István esperes, Zsigó Endre egyh. m. gondnok
kettős elnöklete alatt

a) *Tanácsbírák:*

Egyházi részről:

Thamássy Lajos e. főjegyző
Vecsey Sándor
Szathmári Sándor
Marjai Péter
Bányai László
Fazekas Imre e. jegyző

Világi részről:

Konrád László v. főjegyző
Várad Soma v. jegyző s egyh.
ügyvéd
Fényes Endre
Drávetzky Béla
Fráter Zoltán

b) *As egyházak képviselőiben:*

Albis: Kalas István l. p., Máté József gondnok
Álmosd: Bajza Antal l. p., Botrágyi István g.
Alsó-Ábrány: K. Szabó József l. p., Adorján I. k.
Apát-Keresztur: Csuka Ferencz l. p.
5 Asszonyására: Vecsey Sándor l. p., Erdei Imre g.

- Bagamér: Bányai László l. p.
 Bályok: Molnár Mihály l. p.
 Bogyoszló:
 B.-Diószeg: Pap Gusztáv l. p.
 10 B.-Félegyháza: Végh Lajos l. p.
 Csokaly:
 Ér-Adony: Jakab József l. p.
 Ér-Keserü: Fazekas Imre l. p., Létai Gábor g.
 Ér-Köbölkut: Torma Károly l. p.
 15 Ér-Mihályfalva: Szatmári Sándor l. p., Konrád László pr.
 Ér-Olaszi: Thamássy Lajos l. p., Csorján Sándor g.
 Ér-Semjén: Végh József l. p.
 Ér-Tarcsa: Molnár József l. p.
 Felső-Ábrány: Debreczeni László l. p., Kovács András g.
 20 G.-Petri: Takács Zsigmond l. p.
 M.-Petri:
 H.-K.-Szent-Miklós: Ifj. Szabó József l. p.
 H.-K.-Szent-Imre: Nagy István l. p.
 Kakad: Csontos László l. p., Biró Károly g.
 25 Kecz: Balogh Imre l. p.
 Kis-Kereki: Besenyei Imre s. lp.
 Kóly: Egeressi Imre
 Margitta:
 Micske: Rác Lajos l. p.
 30 N.-Léta: Marjai Péter l. p.
 Ottomány:
 Piskolt:
 Poklostelek: Nagy Sándor l. p.
 Szalacs: Fazekas András gondnok, Buzi Ferencz pr.
 35 Székelyhid: Id. Szabó József l. p.
 Szentjobb: Bán Sándor l. p., Csuka Imre g.
 Széplak:
 Tóti:
 Új-Léta: Lénárt Péter l. p., Kocsis József g.
 42 Vajda: Magyar Gábor l. p. Hagyó Zsigmond pr.

c) *A tanitói kar részéről:*

Hajdu József tan. egyl. elnök, Molnár Antal, Milotay Lajos, Tóth Miklós, Bacza Ilyés, Debreczeni Ferencz, Pozsgay Károly, Nagy Kálmán, Kágyi József és Tóth József tanitók.

Esperes az őszi természetből vett képekkel és hasonlatokkal gazdagon diszitett közgyűlés munkálkodására áldást, forrón szeretett áldott emlékü királynénk gyászos elvesztése miatt mély gyászba borult nemzetünknek s agg királyunknak Istentől erőt, vigasztalást esdő szép imájának elhangzása után közgyűlés megalakulása ejtetett meg fentlátható eredménnyel, mely szerint jelen volt az elnökség és tanácsbírói kar teljes számban, 32 egyház képviselőjében azok lelkészei s részben gondnokai, vagy külön képviselői, a tanítói kar részéről a tanító-egyleti elnök, jegyző és számos tanító. A képviselőt nem küldött 8 egyház közül 6 egyház és azok lelkészei meg nem jelenhetőknek okát előre bejelentvén az esperesi hivatalhoz, annak alapján a felmentvény közgyűlés által részökre megadatott. Margitta és Tóti egyházak és ezek lelkészei elmaradásuknak az esperesi hivatalnál utólagos igazolására utasíttatnak, ellenkező esetben a szokott büntetéspénzek rajtok leendő behajtása elhatározottat.

I. sz. Esperes szívélyes szavakban üdvözölvén közgyűlés tagjait, megható vonásokban rajzolja azon nagy veszteséget, mely imádott királyasszonyunknak gyászos halálával hazánkat s nemzetünket érte, s megemlékezvén azon lángoló igaz szeretetről és mélységes őszinte hálaról, mely a történelemben páratlan benső ragaszkodással elválhatlanul füzi nemzetünket jóságos királynőjéhez, s megemlékezvén arról is, miként tett bizonyosságot e nemzet amaz érzelmeinek igazságáról az egész világ előtt, indítványozza, hogy: az érmelléki ev. ref. egyházmegye is — mint egy kicsiny, de hü része azon magyar ev. ref. egyháznak, mely mindenkor együtt érzett, együtt gondolkozott s együtt cselekedett a szabadság után vágyó és azért oly sokat küzdött magyar nemzettel — adjon kifejezést imádásig szeretett jóságos királyasszonyának megrendítő halála feletti igaz érzelmeinek és mélységes bánatának s e végből a szeretett királynő áldott nevét és emlékezetét egy e czélra külön nyitandó gyászlapon e közgyűlése jegyzőkönyvében örökítse meg.

*Közgyűlés az elborult lélekkel fennállva
hallgatott indítványt általános meghatottság
között elfogadja s határozatilag kimondja,
hogy gyászos véget ért jóságos királyasz-
szonyunknak, hazánk, nemzetünk valódi
védasszonyának, a nemzetünk iránti igaz
szeretetben páratlan*

Erzsébet királynőnek

*áldott neve és emlékezete
e közgyűlés jegyzőkönyvében egy e célra
egészen külön nyitandó gyászlapon megörö-
kítették.*

2. sz. Olvastatott és tárgyalás alá vételett az esperesi jelentés, a mint következik:

Esperesi jelentés.

a) *A folyó évi április 13-tól végzett elnöki intézkedésekről:*

1. Egyházlátogatási rovatos íveket nyomattam és azokat 2—2 példányt minden egyháznak megküldtem.

2. A margitai szabályos lelkész választást megerősítettem és meghívás útján elválasztott ifju Balog Ferencz tiszteletes atyánk fiát, állomásának elfoglalására felhatalmaztam.

3. A debreczeni főiskolai átalakításra 1852-ben tett ajánlalatokat és új épületre kivetett 1868-iki 2 kros adóra nézve nyilvántartási rovatos íveket nyitottam, a hátrány kimutatásokat, minden illetékes egyháznak megküldtem, e hátránynak megkamatoztatását visszautasítottam.

4. Balog Imre 150; Bán Sándor 100; Csuka Ferencz 150; Debreczeni László 90; Egeresi Imre 200; Jakab József 100; Lenárt Péter 30; Molnár József 100; Nagy Sándor 100; Rác Lajos 40; K. Szabó József 200; Takács Zsigmond 100 és Thamássy Lajos lelkészeknek 100, összesen 1460 frt rendkívüli államsegélyt kiosztottam.

5. Alsó-Ábrány 50; Adony 70; Kiskereki 40; Mónospetri egyházaknak 70; Nagy Sándor 40, Sipos János 40 lelkészeknek és Szatmári János elökönyörgőnek 40, összesen 350 frt közalapi segélyt kézbesítettem.

6. A népiskolai statisztikai adatokat beszolgáltattam.

7. A tanítói korpótlékért beadott kérvényeket Bihar megye közigazgatási hizottságának beküldtém és ezekre eddigelé 10 esetben kedvező, 6 esetben elutasító, a többire nézve pedig semmi választ nem kaptam.

8. Az albisi egyháznak presbyteri és egyházközségi jegyzőkönyvek alapján istálló építésre 200 frt kölcsönt engedélyeztem.

9. Az új jelentő ívek 2 példányát, utasítás és rovatos ívekkel együtt, minden lelkészi hivatalnak megküldtem és ezeket Margitai és Piskolt kivételével, kitöltve visszakaptam.

10. A május hó végén beküldött 765 frt rendes államsegélyből megyei gyámoldánknak 535 frt, Thamássy Lajosnak 50, Bán Sándor, Csuka Ferencz, K. Szabó József, Nagy Sándor lelkészeknek 40—40 és Lénárt Péter lelkésznek 20 frtot adtam.

11. Az álmosdi egyháztanácsnak leánytanító választását megerősítettem és ezen állomás betöltésére tiszteletes Pál Gyula segédlelkész atyafit elköteleztem.

12. Az ottományi egyháznak villámütés által szétrombolt tornya és temploma kiigazítására 5—6000 frtos kölcsön felvételét és az egyház ingatlanainak lekötését engedélyeztem.

13. Tiszteletes *Vass Jenő* végzett hittanhallgatót, püspöki kibocsátás alapján és vizsgatétel kötelezettsége alatt Diószegen, tiszteletes Papp Gusztáv rendes lelkész oldala mellett a lelkészi szolgálatok végeztetésére felhatalmaztam.

14. *Bacza Ilyés*, kólyi ideiglenes tanítónak, ily minőségben való szolgálatát még egy évre engedélyeztem.

15. A lelkészi fizetések felvételére szolgáló *kimutatást* 3 példányban 26 lelkésztársamnak elküldtem és a felvétel végett mindegyiknél személyesen megjelentem és az egész munkálatot a püspöki hivatalnak felküldtem.

16. *Fekete Sándor* Szalacsra elválasztott leánytanító, ideiglenes működéséhez beleegyezésemet adtam.

17. Szőlősi János, debreczeni építésznek, az újlétai lelkész, illetőleg az újlétai egyház ellen emelt panaszát, küldöttség útján elintéztem.

18. A micskei egyháznak, tanítói lak átalakítására 240 frtos kölcsön felvételét engedélyeztem, megyei gyámoldánk pénztárából; 300 frtos kölcsön felvételét, pedig a Szentmiklósi egyháznak, lelkészilak kiigazítására.

19. *Mikó József*, kokadra kibocsátott és *Király Pál*, Sz.-Jobbon elfogadott, vegyes iskola tanítóknak ideiglenesen való alkalmaztatását helyben hagytam.

20. *Mátyás József*, eddig városi iskolai igazgatót a nagylétai kisebb fiiskola vezetésére elválasztván, ezen állomáson megerősítettem; *Soos József*, részlegesen vizsgázott, képezdei magántanulót, a nagylétai kisebb leány iskola vezetésére ideiglenes minőségben felhatalmaztam.

21. A 15 kros nyugdíjadó tárgyában beadott és viszszaüldött kérvényeket, többnyire elutasító válaszsral háíratozva, az illetékes egyházaknak megküldtem és minden felsőbb helyről érkezett leiratokat közlöttem.

Elnöki intézkedéseimet helyben hagyás végett van szerencsém beterjeszteni.

H.-K.-Szentimrén október 16. 1898.

A Nagytiszteletü és Tekintetes közgyűlésnek

alázatos szolgája

Nagy István

esperes.

b) *Az egyházlátogatásról:*

A törvényszerű egyházlátogatást, ez évben a diószegi körben : Nagytiszteletü Marjai Péter egyházi, Tekintetes Fráter Zoltán világi tanácsbírák, tiszteletes Papp Gusztáv dékán, a Székelyhidi körben : Nagytiszteletü Vecsei Sándor, egyházi, Tekintetes Fényes Endre világi tanácsbírák. tiszteletes ifju Szabó József dékán, a mihályfalvai körben Nagytiszteletü Szatmári Sándor egyházi tanácsbíró tiszteletes Vég József dékán, a margitai körben : Bagaméron és Szentimrén az esperes, Tekintetes Zsigó Endre egyházmegyei gondnok, tiszteletes Molnár Mihály dékán és Magyarai Gábor vajdai lelkész urak társaságában végezték a tőlük megszokott bu gósággal, fogadják fáradságukért e helyen is, egyházmegyénk köszönetét.

A tisztelettel csatolt egyházlátogatási jegyzőkönyvek és előterjesztések alapján a következő fontosabb és részben intézkedést igénylő pontokat van szerencsénk előterjeszteni.

Lelkészek, tanítók és egyházak tagjai között Apátkeresztur, Köly, Uj-Léta, és Poklostelek kivételével általában véve szeretet, egyetértés és békesség uralkodik, a nevezett helyeken azonban részint az egyházi tisztviselők, részint ezek és az egyház tagjai között, nincsen meg az óhajtott békesség és az egyház vezetésében, olyan mulasztások észlelhetők, hogy ezek az egyházmegye beavatkozását teszik szükségessé.

A tanügy állásáról, általában megnyugtatólag szólnak egyházlátogatási jegyzőkönyveink és sok kitünő tani-

tót és kitünő iskolát emelnek ki, megérdemlett elismeréssel, a nagyobb részben elegendő és kielégítő eredménnyel munkálkodó tanítók közül, de nem hallgatják el a tapasztalt hiányokat sem, a diószegi körben, *Kólyón* iskola és tanítás, a legcsekélyebb igényt sem elégíti ki, *Kakadon*, a tanítás eredménye alig valamivel több, *Uj létán* pedig a járvány miatt nem volt elbíráható: a Székelyhidi körben, a *Székelyhidi*, mindkét leányiskola, nagyon sok kívánni valót hagy maga után, *Poklosteleken*, a vallástanítás nagyon hiányosan teljesített, egyéb tantárgyakban az állami iskola, nem volt elbíráható, *Sz.-Jobbon* a tanítás elhanyagoltatott, *Köbölkuton* 66 tankötelesből 15 fiu, 87-ből 9 leány volt jelen. A mihályfalvai körben a mihályfalvai kisebb leányiskola alig kielégítőnek, *Kéczen* a vegyes iskola, ezuttal bírálaton alól levőnek, *Keserűben* alig elegendőnek találtatott. A margitai körben, egyedül csak *Tóti*-ban gyarló a tanítás, még az ezen évben mindenütt előforduló nagymérvű mulasztások beszámításával is.

A tanítói állomások egyébaránt, ez idő szerint, mindenütt be vannak töltve, többnyire fiatal erővel, és reménylenünk lehet, hogy ezeknek igyekezetéhez hozzájárulván a most megróvott iskolák tanítóinak buzgósága, és a nagymérvű mulasztásoknak a külső előljáróság által való megszüntetése, jövőre tanügyi rovatunk kedvezőbb leend.

Egyházlátogatási jegyzőkönyveink *Diószegen* 8850 frt, Ottományban 5—6000 frtba kerülő templom és torony berendezést, Diószegen, a régi lelkészlak átalakítását 220 frt évi haszonbérrel, *Érsemjénben* új lelkészlakot 4000 frt, *Poklosteleken* ugyanazt 1692 frt költséggel tüntetnek fel. *Felső Ábrány* iskolára 1000, tanítói lakra 190, *Alsó Ábrány* templomkészítésre 50, *Bályok* 115, *Félegyháza* 282 frt költött: ezenkívül *Asszonvására* új iskolára 1532, *Bagamér* 1500, *Székelyhid* 1223 frtot adtak ki. *Bagamir* és *Székelyhid* új tanítói állomásokat szerveztek, *Szent-Miklós* az iskolát és lelkészlakot 1028 frttal. *Albis* melléképületet 200 frt. költséggel, *Olaszi* javításokat 150 frttal és számos egyházaink több vagy kevesebb költséggel apróbb javításokat eszközöltek. Ennyi buzgóság mellett a két *Ábrány* lelkészlakának, *Adony*

templomának, *Csokaly* és *Félegyháza* lelkészlakának ez utóbbi fiu iskolájának különösen *Kóly* mindkét épületének, rozzant és tarthatatlan állapotja nagyon feltűnő jelenség és orvoslást vár.

Az építgetés és javítgatás mellett, nem volt meddő az elmúlt kedvezőtlen esztendő, a kegyes adományok tekintetében sem, mert *Alsó-Ábrányban* 15 frttal 1848-as alapítvány létesült, *Adonyban* Pete Lajos és neje tüzifa alapra 120 koronát, *Albison* Koncz József és Máté Erzsébet tányért 84 korona értékben adományoztak. Közadakozásból pedig keresztelő edényt 27 frt 66 krért vettek. Gál János és neje Hajdu Zsuzsánna *bronz-perselyt* 30 frt 60 kr. értékben, *Almosdon* Fráter Géza 100, néhai Fráter Imre 300, Zsigó Endréné és Gulácsi Eszter 200 frt alapítványt tettek, *Bagaméron* Nagy János takarékpénztári részvényt 200 frt értékben, Balog Sándor 20 frtot, Többen 92 frt 70 kr., Karácsoni gyűjtés szegény gyermekeknek 57 frt 63 kr., *Bályokon* gróf Károlyi Tiborné a lelkészlakhoz szükséges téglát, *Bogyoszlón* Borsi János, Móricz József, Vajda József, Bereczky Józsefné, Borsi József, Koszta Zsuzsánna, Borsi Sándor, Oláh Zsuzsánna 310 frt 99 kr. alapítványt tettek, ezenkívül Borsi János aranykönyvet 12 frt 49 kr. Oláh József pedig keresztelési edényt 2 frt, 45 kr. értékben szerzett, *Csokalyon* özv. Gulácsi Imréné 10 frtot, *Diószegen* néhai Czompó István özvegye Darvasi Róza 100 frtot, özv. Kos Ferenczné 50 frtot, egyesek urasztali szerelvényeket adtak, *Félegyházán* Csoma Imre 10, Kelemen Sándorné 10, ifj. Derecskei Sándor 5 frtot adtak, ezenkívül a templomkerítése 282 frt 33 kr. közadakozásból állott elő, *Kéczen* Juhász Dániel az urasztalát látta el egész éven át, *Köbölkuton* Fandli József székelyhidi főjegyző 10, Zsembinszky János 10 frtot adott, *Nagy-Létán* temetések alkalmából 90 frtot adományoztak, *Mihályfalván* a takarékpénztár tanszerekre 40, Nyiri Istvánné hagyománya 40, Majális jövedelme 15 korona, *Ottományban* Szabó Gyula szokott évi adománya 20 frt, *Piskóltan* Boldizsár Ferenczné templom-építésre 70 frt, Gorove János 2000 téglát, *Semjénben* Fráter Katalin értékes terítőt, Lovas István 7010 téglát, Szunyog Zsigmond 27 frtot, *Szalacson* Horváth István és neje könyvalapra 100 frtot, *Székelyhidon* Toronykői Károlyné

50 frtot adományoztak. *Felső-Abrányban* Kádár Sándor és neje keresztelési edényre 25 frtot, *Keresztúron* Székely Sándor 9 frtot adtak. — Köszönet és Isten áldása, a jókedvű adakozóknak,

Kelt mint előbb.

A) A felolvasott esperesi jelentés 1-ső, vagy A) részében foglalt elnöki intézkedések általánosságban tudomásul vétetnek s megerősítetnek közgyűlés által. A 2-ik és 12-ik pontban foglalt elnöki intézkedések kiegészítéseül pedig a következő határozatok hozattak :

a) Az esperesi jelentés 1-ső, vagy A) részének 2-ik pontja szerint Margittára meghívás útján elválasztott s állomását már el is foglalt ifju Balog Ferencz lelkész egyházmegyénk kötelekébe bevételük s utasittatik úgy megválasztott lelkész, mint a választott egyház a megállapított bekebelezési díjnak egyházmegyénk házi segélypénztárába a legrövidebb idő alatti befizetésére. Egyszersmind ifju Balog Ferencz lelkésznek azon eljárását, hogy bár nagytt. esperes ur által is meghivatott e gyűlésre, mégis itt meg nem jelent, sem elmaradását nem igazolta, közgyűlés helyteleníti.

β) Az esperesi jelentés 1-ső, vagy A) részének 12-ik pontja alatt foglalt azon elnöki intézkedés, mely szerint az ottományi egyháznak villámütés által szétrombolt tornya és temploma kiigazítására 5--6000 frt kölcsön felvétele és e végből az egyház ingatlanainak lekötetése engedélyeztetett, közgyűlés által helyeslőleg tudomásul vétetik és megerősítetik, s az egyháznak ez ügyben beterjesztett kérvénye a legfelsőbb engedély megnyerése végett a főtiszt. és méltóságos egyházkerületi közgyűlésre pártolólág felterjesztetik.

γ) A 20-ik szám alatti nagylétai tanító-változásokból kifolyólag előszóval jelenti nt. esperes ur Szathmári László volt n.-létai kisebb leány-tanítónak ez év folyamán történt elhunytát.

Közgyűlés fájdalmas szívvvel veszi tudomásul egyházunk egyik régi tanítójának életének még

be
kif

ne
a

alig délpontján történt kora elhunytát, s az elhunytak nevét és emlékét jegyzőkönyvében megörökíttetni elhatározza.

B) A felolvasott esperesi jelentés 2-ik, vagy B) részében az évi egyházlátogatásról szóló összevont jelentésből kifolyólag a következő határozatok hozattak:

a) A legnagyobb megütközéssel értesül közgyűlés a jelentés első pontjában olvasható azon szomorú állapotról, hogy az egyházmegye 4 egyházában, u. m.: Apát-Kereszturon, Kólyon, Uj-Létán és Poklosteleken nincs meg az óhajtott békesség részint az egyházi tisztviselők, részint ezek és az egyháztagek közt, sőt Kólyon és Poklostelken az illető lelkészek részéről oly kihágások, illetve mulasztások követték el, melyek törvényes intézkedést tesznek szükségessé.

Megnyervén közgyűlés nagytiszt. esperes urtól a megnevezett egyházakban jelzett szomorú állapotokat illetőleg a kellő felvilágosítást, következőleg határozott:

a) Az apát-kereszturi lelkész ellen a tanító által nagytiszt. esperes ur előtt emelt vádra nézve semmi törvényes lépés még nem tétetvén, közgyűlés annak tárgyalásába nem bocsátkozhatik, hanem felhívja nagytiszt. esperes urat, hogy az előtte emelt vádat illetőleg a törvényes eljárást tegye meg.

b) A kólyi lelkész ellen ugy az egyházmegyei küldöttség alább tárgyalandó részletes jelentése, mint a beadott vádlevél alapján, a fegyelmi vizsgálat mulhatlanul megindítandó lévén, nem látja szükségesnek közgyűlés ez ügygel itt külön foglalkozni.

c) Az uj-létai lelkész és tanító közötti surlódásokra nézve azon reményben lévén közgyűlés, hogy azok már elenyésztek, ez alkalommal csak arra figyelmezteti nevezett belhivatalnokokat, hogy az Uj-Létán szokásos surlódásoknak egyszer már véglegesen vessenek véget.

d) A lelkész és az egyház tagjai között Poklostelken támadt surlódásokat illetőleg bebi-

zonyítva lévén, hogy azt egyenesen lelkész idézte elő több rendbeli hivatalos mulasztásai által, bebizonyítást nyervén nevezetesen, hogy az állam részére átbocsátott elemi iskolában a növendékek vallástanítását egészen elhanyagolja, jóllehet az ottani vallástanításért külön fizetést is huz az állam pénztárából; e mellett az egyházlátogató küldöttség jelentése szerint az egyház anyakönyveinek rendszeres vezetését évek óta nem teljesíti: mindezekért Nagy Sándor poklos-teleki lelkészt ez első alkalommal, a legkomolyabban meginti közgyűlés és szigorúan meghagyja, hogy a növendékek vallástanításában ezentul a legnagyobb lelkiösmeretességet és szorgalmat fejtse ki, az anyakönyvek vezetésében elkövetett mulasztásokat 30 nap alatt pótolja ki, s erről jelentését a 30 nap elteltével azonnal terjessze be az esperesi hivatalhoz a legkomolyabb következmények terhe alatt.

β) Szintén megütközéssel veszi tudomásul közgyűlés az esperesi jelentés 2-ik, vagy B) részének második és harmadik pontjából, hogy a tanítás eredménye néhány iskolánkban felette csekélynek találtatott, az iskolamulasztások száma pedig általában mindenütt nagy mérvben megszorodott. E szomorú állapotok megszüntetésére nézve

a) a tanítás eredménye emelése végett a legkomolyabban figyelmezteti közgyűlés azon tanítókat, kiknek iskoláik megrovattak az egyházlátogató küldöttség által, hogy tanítói kötelességüket a legnagyobb szorgalommal teljesítsék, s teljes erővel igyekezzenek jövőre már jó eredményt mutatni fel. De felhívja közgyűlés e végre egyházaink lelkészeit is, hogy a tanítók működésével szemben, annak sikere biztosítására a legnagyobb pontossággal teljesítsék és gyakorolják az egyházi törvényeink által reájok ruházott jogokat és kötelességeket

b) Az általában mindenütt nagy mérvben megszorodott iskolai mulasztások megszüntetésére, vagy legalább mérséklésére felhivatnak

álla
hog
idöl
szit
öss
len
egy
ki

foly
let
kez

mis
egy
zés
egy
tan
sét

néz
elv
ezt
kin
alk
egy
elü
az
ku
a
sz
tar
sul
rés
gy

szintén az egyházak előjárói és lelkészei, hogy e tekintetben is teljesítsék a legnagyobb pontossággal hivatali kötelességöket s tegyék meg mindazt, mi az ide vonatkozó törvények mellett megtehető.

γ) A jelentés három első pontjában foglalt szomorú állapotok után nagy örömmel veszi tudomásul közgyűlés, hogy ez évben több egyházunkban igen szép és messze időkre szóló építkezések történtek nagy költséggel, ugyszintén azon igen szép számban előforduló s tekintélyes összegre menő kegyadományokat, melyek a legkétségtelenebb bizonyosságai azon örvendetes ténynek, hogy az egyháza és vallása iránti buzgó szeretet nem halt még ki egészen a mi jó magyar népünk szivéből.

3. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi kar által folyó év október hó 18-án, Székelyhidon tartott értekezlet beterjesztett jegyzőkönyvének 1-ső száma, a mint következik:

Értekezletünk azon szomorú tapasztalat hatása alatt, miszerint a magas kormány az 1791. XXVI. t. cikknek egyházi és iskolai önkormányzatunkat biztosító rendelkezése daczára, egyházi főhatóságunk megkérdezése s beleegyezése nélkül általunk fentartott felekezeti iskoláink tanítói részére az 50 frtos ötödéves korpótléknak fizetését országos törvény által rendeli fedeztetni, s ezen reánk nézve nagy, erőnket meghaladó teher fizetését, ha annak elviselésére egyházaink kellő anyagi erővel nem bírnak s ezt előre bejelentik, már a hivatolt törvény maga a kincstár által fedezendőnek nyilvánítja, daczára a törvény alkotásakor tett és törvény által biztosított ígéretének, egyházaink nagy részének korpótlékért beadott kérvényét elutasító végzéssel visszaküldözgeti, s ez által mintegy azon szerep nevetséges eljátszására vállalkozik, midőn a kufár — üres lévén zsebe — szomszédja zsebéből veszi a menyasszonyi ajándékot; midőn a magas kormány a szerényen javadalmazott s mindenestre többre érdemes tanító-testület elszomorító helyzetét türhetőbbé tenni, sorukat mintegy megédesíteni igyekszik, mi csak elősmérréssel adózunk neki, de a midőn azoknak a sok gond s gyakori esetben anyagi nélkülözések által megkeserített

élet-italukat az egyház által akarja megédesíteni, vagyis annak zsebére, annak tudta s megkérdezése nélkül atyáskodik, ezt egyházunkra nézve sérelmesnek, törvénytelennek tartja és nyilvánítja s kimondandónak s egyházmegyénkre jóváhagyás vegett felterjesztendőnek határozza értekezletünk, miszerint a békességes viszony fentartása czéljából minden visszautasított kérvény ellenindokolással az egyházmegye útján mindannyiszor ismét felterjesztendő. Az egyházkerület pedig felkérendő kerületi képviselőink által — kiknek ezen ügy különösen figyelmökbe ajánltatik — kérvényeinknek hathatós támogatására, ezen kérvények mikénti elbirálása egyházainknak életkérdése levén. Félve, fájva gondol értekezletünk a hideg visszautasítás esetére, — óh, mert az anyának kedves gyermeke elvesztése, a lehető legnagyobb csapás, s egyetemes egyházunk — nem viselhetve újabb megújabb terheket — kénytelenítve lenne megfogni a lélekaragnak csüngő kötelét, hogy századokon keresztül annyi gond, de mindig a legnagyobb szeretéttel ápolgatott gyermekét, felekezeti iskoláját temesse el, illetve oda adja az államnak független rendelkezése alá.

Közgyűlés teljesen osztván egyházmegyénk lelkeszi értekezletének méltó elkeseredését és jogos feljajdulását, úgy a még mindig érvényben levő békekötések és ezek alapján az 1791-iki XXVI. t. cikk által egyházunk számára biztosított önkormányzati jogainknak az államkormány által napjainkban szokássá vált, — közelebbről a tanítói korpótlékra vonatkozó országos törvényalkotásánál is tapasztaltatott figyelembe nem vétele, — mint a magas kormánynak azon eljárása felett, miszerint, daczára a tanítói korpótlék alkotásakor tett s törvénybe iktatott azon ígéretének, hogy a megfelelő anyagi erővel nem rendelkező egyházaink helyett — ha azt ezek kérelmezik — az államkincstár fogja fedezni a tanítói korpótléket, egymásután utasítja vissza egyházainknak ezen törvény alapján felterjesztett kérvényeit, — lelkeszi értekezletünk megállapodásának megfelelően elhatározza, hogy az ily visszautasított kérvények mindannyiszor

folyo
let l
vetk

mer
adó
meg
köz
költ
mis
ván
mer
aka
ben
mer

ismét felterjesztendők az egyházmegye útján. A főtit. egyházkerület pedig felkérendő kerületi képviselőink által — kiknek ezen ügy különösen figyelmökbe ajánltatik — az egyházmegye által felterjesztendő ily kérvényeknek hathatós támogatására. — Végül a legmélyebb fájdalommal teszi magáévá közgyűlés lelkészi értekezletünk azon véleményét, hogy ha egyházaink kérvényei a magas kormány által még így sem vététnének kellő figyelembe, s ellenére a most alkotott törvénynek, ellenére egyházunk több százados jogának, szegény egyházaink fogjának kényszerítettetni arra, hogy fizessék tanítóik részére a tudtuk s megkérdezésük nélkül megállapított korpótlékot, ezen nem várt esetben — nem lévén más ut és mód egyházunk oly sok oldalról megtámadott és már — épen iskolái után — az elsüllyedésig terhelt élet hajójának megmentésére — kénytelen lesz feláldozni oly forrón szeretett, legtöbbször tulajdon vérével táplált, de a megpróbáltatások legsötétebb napjaiban is hazánknak, nemzetünknek s a józan népnevelésnek mindenkor hiven megőrzött iskoláit s átadni azokat az állam kezébe.

4. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi kar által folyó év október hó 18-án, Székelyhidon tartott értekezlet betérjesztett jegyzőkönyvének 2-ik száma, a mint következik :

A 15 kros iskolai póttadó tárgyalása folyamán felmerült eszmecserék alapján értekezletünk azon odiosus adó végleges eltorlését véli sürgetendőnek, ezen óhaja megvalósulásának reményét erősítve a nmélt. vall. és közokt. ügyi miniszter urnak az 1897-ik évi közokt. ügyi költségvetés tárgyalása alkalmával tett ama kijelentése is, miszerint ezen adó megszüntetését ő maga fogja indítványozni. — A régi hátrányok elévülés czimén — és mert rendes időben nem is lettek kérve s önkéntes fizetni akarás esetén nem lettek az adóhivatalok által sok esetben elfogadva — határozottan törlendők volnának, de mert a magyar protestáns egyház a törvény tiszteletének

kifejezést adni nem késett soha, még ha a törvény sérelmes volt is reá nézve, — kérelmezni véli értekezlet a régi hátrányoknak méltányos részletekben leendő törlesztését az esperes utján a nmélt. vall. és közokt. miniszternél, különösen hangsúlyozván beadandó kérvényünkben, hogy a méltányossági szempontok elbírálását ne a kir. tanfelügyelőkre bizza, s kegyes válaszát, illetve végzését önmaga adja meg. Kérjük pedig ezt azért, mert legtöbb kérvényünk bár a nmélt. miniszter urhoz intéztetett, a tanfelügyelő szükszavu végzésével minden mélyebb megokolás s illetékes helyre leendő felterjesztés nélkül visszaküldetett. A 15 kros pótdó jövőbeni megszüntetése, a régi hátrányoknak méltányos részletekbeni törlesztése czéljából szerkesztendő s a nm. vall. és közokt. miniszter urhoz küldendő kérvényünk benyújtására értekezletünk Marjay Péter országgyűlési képviselőt s egyh. m. egyházi tanácsbíró véleményezi egyh. megyénk által felkérendőnek.

Közgyűlés teljesen magáévá teszi lelkészi értekezletünknek a gyűlöletes 15 kros iskolai pótdót illetőleg beterjesztett javaslatát, s elhatározza, hogy ezen pótdónak megszüntetése és az abból felszaporodott régi hátrányoknak méltányos részletekbeni törlesztése végett terjesztessék fel az egyházmegye részéről az esperes utján a nm. vall. és közokt. miniszterhez ufolag egy egészen eme javaslatnak megfelelőleg szerkesztett kérvény. Egyszersmind felkéri ezen kérvénynek a nm. m. kir. vall. és közokt. miniszter urhoz leendő benyújtására Marjai Péter egyh. m. tanácsbíró s országgyűlési képviselő urat, ki is e megbízatás teljesítését a legnagyobb készséggel megígérte.

5. sz. Olvastatott az egyházmegyei lelkészi kar által folyó év október hó 18-án, Székelyhidon tartott értekezlet beterjesztett jegyzőkönyvének 3-ik száma, melyben felkéretik közgyűlés, hogy most, midőn a lelkészi nyugintézet felállítása ügyében több egyházmegye fordul kérvénnyel a főtiszt. egyházkerülethez, a mi egyházmegyénk is, — mely e mozgalomnak megindítója volt — emelje

fel
189
jesz
mél
nyü
sága
zetr

foly
bet
kez

kei
uta
me
kiti
leg
hog
és
szig
ugr
ün

és
zol
—
tal

fel ismét kérő szavát, hogy az ez ügyben általa már 1897. ápril havában a főtiszt. egyházkerülethez felterjesztett, az által helyeslőleg fogadott és a főtiszt. és méltóságos convent elé pártolólág fellerjesztett kérvényünknek megfelelőleg tegyék meg egyházi legfőbb hatóságaink a szükséges intézkedéseket a lelkészi nyugintézetnek tovább már halaszthatlan felállítására nézve.

Közgyűlés teljesen osztván lelkészi értekezletünknek fenti kérelmében foglalt nézetét, jegyzőkönyvi kivonatban megkeresni határozza a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a lelkészi nyugintézet felállítására nézve, — mely már halasztást nem tűr — tegye meg sürgősen a kellő lépéseket a főtiszt. és méltóságos convent-nél s hasson oda, hogy az általa oly meleg pártolással felterjesztett ügy a szegény papság óhajának s egyházaink igaz érdekeinek megfelelőleg már a legrövidebb idő alatt elintézve, és az epedve várt lelkészi nyugintézet felállitva legyen.

6. sz. Olvastatott egyházmegyei lelkészi karunk által folyó év Okt. 18-ikán Székelyhidon tartott értekezlet beterjesztett jegyzőkönyveinek 4-ik száma, a mint következők :

Biharvármegye kir. tanfelügyelője iskolaszéki elnökeinket legközelebb egy körlevélben kereste meg, melyben utasítja őket az általa megnevezett nemzeti ünnepeknek megtartására s ezeken a nemzeti lobogóknak az iskolára kitűzésére. És hogy ezen utasításának annál inkább meg legyen eredménye, ugyanezen körlevelében tudatja azt is, hogy e tárgyban megkereste a járási főszolgabírókat is és felhívta őket, hogy a községi előljáróságok által szigoruan felügyeljenek arra, ha vajon megtartatnak-e csakugyan, és az ő utasításához képest a megnevezett nemzeti ünnepek.

Biharvármegye kir. tanfelügyelőjének ezen sérelmes és minden jogalapot nélkülöző átírása ellen a leghatározottabban tiltakozik értekezlet, Egyházaink lelkészei felett — jölehet azok a felekezeti iskolák iskolaszékeinek hivatal szerint elnökei — a kir. tanfelügyelőnek rendelkezési

joga nincs, azokkal mint iskolaszéki elnökökkel is csak saját egyházi főhatóságuk rendelkezik, az pedig ily irányu rendeletek adását feleslegesnek tartja, tudván, hogy a valóban nemzeti ünnepek méltó megülnésére egyházunk hiveit buzdítani felesleges. És hogy e tiltakozásának annál biztosabban meglegyen kívánt eredménye, az egyházmegye utján véleményezi értekezlet méltó tiltakozását kifejezésre juttatni a kir. tanfelügyelő gyakori tulkapásai ellen.

Közgyűlés a legméltóbb felháborodással vesz tudomást Biharvármegye kir. tanfelügyelőjének az iskolaszéki elnökökhöz intézett s — mint a maga nemében unicum — általános nevezetességre jutott s közönségesen elítélt amaz átíratól, és az ellen mint egyházi önkormányzatunkra a legnagyobb mérvben sérelmes s minden jogalapot teljesen nélkülöző átírat ellen lelkeszi értekezletünkkel egyetértőleg a leghatározottabban tiltakozik. Egyszersmind felhívja nt. esperes urat, hogy egyházmegyénk e tiltakozását a leghatározottabban alakban közölje Biharvármegye kir. tanfelügyelőjével s juttassa tudomására, hogy jövőre az ily — hivatali buzgóságból származható — egyházainkra és azok lelkeszeire felette sérelmes tulkapásait szüntesse be, mert ellenkező esetben az egyházaink s azok hivatalnokain ejtett sérelmek ellen a törvény utján fog egyházmegyénk elégtételt szerezni.

7. sz. Olvastatott egyházmegyei lelkeszi karunk által folyó év Okt. 18-án Székelyhidon tartott értekezlete beterjesztett jegyzőkönyvének 5-ik száma, a mint következők :

Az értekezlet tárgyát képezte a régi párbér szerint fizetett belhivatalnokok fizetési ügye, mely szerint, a világ összes hivatalnokai közül csak az ezen rendszer szerint dotált lelkesz nem tudja azt soha előre, hogy mi az ő fizetése, mennyi az, a mi felett rendelkezhetik, — pedig az anyagaiaknak előre való helyes beosztása maga az élet philosophia. Ugyanezért értekezlet véleménye szerint mindazon egyházaink előljárói, a hol a régi párbér rendszer szerint fizetettnek a belhivatalnokok, az egyház-

megye
lenné
adózás
rende
összegi
tése fi
pittassé
kereszt
lévén s
rég oh

S
folyó
beterje
kezik :
E
vélem
minde
tárgys
jelent
hagyo
kérve
érdekl
kezet
közele
lére is

megye által hozandó s külön megküldendő végzésben lennének felhivandók, hogy addig is, míg az egyházi adózás egyházi törvényhozásunk által helyes alapon rendeztetnék, mindenütt, hol most még a bizonytalan összegű párbérrel fizettetnek a belhivatalnokok, ezek fizetése fixiroztassék, azaz egy határozott összegben megállapittassék. Ezt minden egyház a maga hatáskörében keresztül viheti — nem fizetés s kulcs változtatásáról lévén szó — s már ez által megteszi a legelső lépést a rég óhajtott arányosított adózási mód felé.

Egyházmegyei értekezletünk ezen indítványa közgyűlés helyeslésével találkozáván, elhatároztatik, hogy külön megküldendő végzésben illetőleg jegyzőkönyvi kivonatban hívassék fel minden oly egyházunk előljárósága, a hol még most is a régi párbér rendszer szerint fizettetnek a belhivatalnokok, hogy e bizonytalan összegű fizetés helyett egy határozott összegű fizetés állapittassék meg a belhivatalnokok részére s erről jelentéseket a következő tavaszi egyházmegyei közgyűlést megelőzőleg terjesszék be az esperesi hivatalhoz.

8. sz. Olvastatott egyházmegyei lelkészi karunk által folyó év Okt. 18-án Székelyhidon tartott értekezlet beterjesztett jegyzőkönyvének 6-ik száma, a mint következik:

Egyházmegyei lelkész értekezletünk felkérendőnek véleményezi a nt. esperesi hivatalt, miszerint a már mindenfelé gyakorlatban levő szokás szerint a gyűlés tárgysorozatai minél több példányban bocsássa a megjelentek rendelkezésére, hogy esetleg a gyűlés végére hagyott fontosabb tárgyak iránt is — mint a segélykérvények elbírálása — meglegyen az eddig szokatlan érdeklődés. Felkérendőnek látja az esperesi hivatalt értekezlet továbbá az egyházmegyei gyűlések mikor tartására közelebb hozott egyházmegyei határozat figyelembe vételére is.

Lelkészi értekezletünk ezen előterjesztésére közgyűlés felhívja az esperesi hivatalt, hogy ezentul a közgyűlés tárgysorozatának pontos

összeállításáról és a szükségletnek teljesen megfelelő példánybani többszörösítéséről gondoskodják. Az egyházmegyei gyűlések idejére nézve pedig tartsa meg a közelebb hozott egyházmegyei határozatot.

9. sz. Olvastatott egyházmegyei lelkészi karunk által folyó év Oct. 18-án Székelyhidon tartott értekezlet beterjesztett jegyzőkönyvének 7-ik száma, a mint következők:

Papp Gusztáv diószegi lelkész társunknak egyházmegyei lelkészi könyvtárunk megvizsgálásáról beterjesztett jelentése egész terjedelmében elfogadtatik, s nevezett lelkész társunk könyvtárnoknak egyhangulag megválasztatik, a könyvtár elszállítására felhivatik, az átadással Vecsey Sándor s Végh József lelkészek bizatván meg. Ugyancsak ezek hatalmaztatnak fel a könyvtárnokkal együtt, hogy a hiányos munkákat kiegészíthessék, a legszükségesebbeket 100 frt értéken belül, mely összeg már ezuttal könyvtárnok rendelkezésére bocsáttatik — beszerezhessék. E könyvtár bizottság minden évben tartozik jelentését az egyházmegyei lelkészi értekezletnek megtenni. Ugyancsak könyvtárnok kéretett fel a következő 1899-ik évtől kezdve a könyvtár pénzének kezelésével, kötelességébe tétetvén, hogy erről vezetett rendszeres számadását minden évben előbb a fenti könyvtári bizottsághoz s azután az egyházmegye számvevőszékéhez pontosan beterjessze. A könyvtári díj 1899. Januártól kezdve kivétel nélkül mindenkire nézve 1 frtban azaz egy forintban állapittatik meg, azon megjegyzéssel, hogy a mult időkből fenmaradt hátrányok a ma érvényben levő kulcs szerint minden hátrányosan behajtandók, minek eszközzésére s jövőben az 1 frt könyvtári díj beszédésére nt. esperes ur felkéretik. A mostani könyvtár kiegészítésére s átköltözésre kiutalt 100 frton kívül fentnevezett bizottsági tagok megkérdezésével jogosítva van könyvtárnok 20 frtot újabb művek beszerzésére s egy prot. lap megrendelésére fordítani. Végre a könyvtárról részleges catalogus. szerkesztendő, mely sokszorosítottván, minden tagnak megküldendő.

Közgyűlés örömmel veszi tudomásul a beterjesztett lelkész értekezleti jegyzőkönyvből Papp Gusztáv diószegi lelkésznek lelkészi értekezletünk által könyvtárnokká lett egyhangu

meg
év c
fizet
részi
e ki
e. m
urho
csol
24-c
espo

a k
meg
szol
szal
nok
rósi
hat
gyü
jeg
tén
sza
rés
a s
me
vál
elf
lelk
flze
fize
me
telj
és
int
dát

megválasztását, úgy szintén az egyházmegyei lelkészi könyvtár érdekében tett üdvös intézkedéseket és hozott határozatokat, — s úgy a könyvtárnok választást, mint a tett intézkedéseket és határozatokat jóváhagyja és megerősíti.

10. sz. Olvastatott f. év April 13-án tartott egyházi megyei közgyűlés 19. sz. a. határozata által a kegyeleti év eltelté óta a helyettes lelkészi fizetésen felül a lelkészfizetésből fenmaradó egyházmegyei gyámoldánkat illető részlet megállapítása végett Szalacsra kiküldött bizottság e kiküldetésben eljáró egyik tagjának Szathmári Sándor e. m. e. tanácsbírónak f. év Augustus 5-én kelt s nt. esperes urhoz betejesztett hivatalos jelentése, — és ezzel kapcsolatban a szalacsi ev. ref. egyháztanácsnak 1898. April 24-én tartott gyűlési jegyzőkönyve 2-ik számának az esperesi hivatalhoz sürgősen megküldött kivonata.

A felolvasott jelentésből megütközve veszi tudomásul a közgyűlés, hogy a szalacsi lelkész fizetésből az egyházmegyei gyámoldát illető rész mind e mai napig nem szolgáltatott be az egyházmegyei gyámolda pénztárába a szalacsi egyházgondnok által, holott az ugynevezett gondnoknak mint általában az egész szalacsi egyházi előjáróságnak szigorú kötelességévé tétetett fenti egyházmegyei határozat által. De megütközéssel győződött meg közgyűlés a szalacsi ev. ref. egyháztanácsnak fent megnevezett jegyzőkönyvi kivonatában arról a valóban felháborító tényről, hogy annak oka, miért nem szolgáltatott be a szalacsi lelkész fizetésből gyámoldánk részére megállapított rész a gyámoldai pénztárba, első helyen nem más mint maga a szalacsi lelkész. Ugyanis nevezett lelkész nem elégedett meg azzal, hogy noha ő mig Szalacsra lett megtámadott választatása az egyházi bíróságok által megerősítettén, elfoglalhatta Szalacson lelkészi hivatalát, mint margittai lelkész huzta ezen idő alatt a margittai egész lelkészi fizetését, e mellett a maga részére követelte a szalacsi lelkész fizetéséből a helyettes lelkész fizetésén felül ez idő alatt megmaradt részt, a melyért ő semmi szolgálatot nem teljesített és a mely egyházmegyei gyakorlat (statutum) és a felsőbbségileg is megerősített egyházmegyei gyámoldati intézeti alapszabály szerint is az egyházmegyei gyámoldat illeti, s midőn az egyházmegyei közgyűlés ez ügy-

ben hozott fenti határozatáról értesült, az ellen mint szerinte jogtalan határozat ellen, azonnal a gyűlés színe előtt óvást emelt s az egyházmegye gyámintézete javára bevenni határozott lelkészi fizetés maradék iránt bejelentette, hogy igény keresetet fog indítani. Miután pedig több egyházi férfiak e kérdés eldöntését szerfelett vitásnak mondták — a beterjesztett jegyzk. kivonat szavai szerint — s így a bejelentett igénykeresetétől visszalép, felizgatja a szalacsi egyházi előljáróságot s azzal jelentett be igénykeresetet a lelkészi fizetésből fenmaradt részre az esperesi hivatalhoz beterjesztett egyházgyűlési jegyzőkönyvi kivonatban. Más oldalról a törvényes ut kikerülésével felebbezést ad be az egyházmegye határozata ellen a főtiszt. egyh. kerületi közgyűléshez és ezen felebbezésben elég vakmerő oly állítást is megkoczkáztatni, a minek valótlanságát ő maga tudja legjobban.* Végre midőn a főtiszt. egyházkerület felszereletlen felebbezésével egyszerűen elutasítja, akkor sem hajlik meg az egyházmegye határozata előtt, sem nem követi az egyházkerületi végzésben megjelölt utat ügye törvényes elintézése végett, hanem — mint a bizottsági jelentésből olvasható — döntvénnyel kívánja elintézni azt, addig pedig — mint azt minden körülmény kétségtelenül mutatja és mint ezt a szalacsi presbyteriumnak e gyűlésen megjelent két tekintélyes tagja is előadja — arra tanácsolja az egyházigondnokát s előljáróságát, hogy ne fizessenek a gyámoldának, míg kérvényekre ítéletet nem nyernek, bár ő tudja legjobban, hogy ítéletet egy felszereletlensége miatt visszautasított felebbezésre nem is várhatnak. És teszi ezt akkor, midőn az előljáróság — úgy a bizottsági jelentés, mint a jelenlevő két presbyter és gondnok nyilatkozata szerint — hajlandó lenne az ügy békés megoldására, illetve az egyházmegyei határozat szerinti fizetésre, annyival is inkább, mivel a szalacsi előljáróság éltesebb tagjai előtt nem ösmeretlen amaz egyházmegyei statutum, mert már legközelebb elhunyt lelkészek hivatalában lett megerősítése és beállításakor éppen a mostaninak megfe-

* Nevezetesen, hogy az egyházmegye „a szalacsi lelkészi jövedelem azon részét, mely az állomás betöltéséig befolyt s a helyettes fizetésére fel nem használtatott, az egyházmegyei lelkészi gyámintézet pénztárába bevonta, s az egyház gondnoka által oda be is fizetteté.”

lelő körülmények között ugyanezen statutum alapján fizettetett a helyettes lelkész fizetése levonásával megmaradt része a lelkészi fizetésnek a gyámoldai pénztárba.

Közgyűlés mindezekből minden kétséget kizárólag bebizonyítva látja azt, hogy a folyó év ápril 13-án tartott egyházmegyei közgyűlés 19. sz. határozata végre nem hajthatásának akadályá első helyen Nagy Imre szalacsi lelkész, ki a csatolt szalacsi egyházi gyűlés jegyzőkönyvi kivonatának bizonyossága szerint nem hogy engedelmességre intette volna hivatali állásából kifolyólag az egyházmegye határozata iránt az egyház előjáróságát, de egyenesen felizgatta azt az ellen, és a felizgatott előjárósággal oly határozatot hozatott, mely még az egyház előjáróságának oly jogokat látszik követelni, amilyenekkel az törvény szerint nem bír, megtagadja az egyházmegye mint felsőbb hatóság által hozott határozat iránt tartozó tiszteletet és engedelmességet, és a ki meg azontul is midőn az egyházmegyei küldöttségnek Szalacson megjelent tagja és a szalacsi egyház előjárósága között ezen ügy békés megoldása már bevégzettnek volt vehető, folyvást akadályozza ezen ügynek békés lebonyolítását. — De teljesen bebizonyítva látja közgyűlés azt is, hogy nevezett lelkész ezen tetteivel egyházi törvényeink 128. §-sa ellen vétett, mely szerint „a lelkészek egyházi hatóságaikkal szemben az őket megillető tiszteletet tanusítani, azok egyházilag törvényszerű intézkedéseinek és felhívásainak készséggel engedelmeskedni, határozataikat és végzéseiket pontosan teljesíteni kötelesek“, sőt midőn nem csak nem engedelmeskedett az egyházmegye mint egyházi hatósága határozatának, hanem egyenesen izgatott az ellen, akkor egyházi törvényeink 301-ik §-sának 6-ik pontjában foglalt fegyelmi vétséget követett el. Ezek mellett nem mellőzheti el közgyűlés azon lelkészre nézve felette terhelő körülményeket sem, hogy mindezeket ő mint lelkész s épen Szalacson cselekedte azon egyházunkban, mely már — köztudomás szerint — több mint 2 évtized óta folytonos békételenségben van önmagával, s csaknem megszűnés nélküli harczban áll a minden társadalmi jólétnek alapját képező törvényes renddel és annak reá nézve közvetlen örével, az egyházmegyével, — továbbá hogy az egyházmegye határozatával szembeni ezen viselkedése épen nem

uj ez ifju lelkésznek, sőt már e mostanihoz egészen hasonló tettéért már mint margittai lelkész a legkomolyabban meg is intetett jegyzőkönyvileg egyházmegyei közgyűlés által.

Közgyűlés mindezeknél fogva Nagy Imre szalacsi lelkész ellen a fegyelmi eljárást hivatalból elrendeli, s annak megindításával a fegyelmi eljárást elrendelő ezen határozatnak kézbesítése mellett nt. esperes urat a törvény utasítása szerint megbizza.

A felolvasott bizottsági jelentés arról is meggyőzte közgyűlést, hogy a szalacsi lelkészi fizetésre vonatkozó amaz egyházmegyei határozat végre nem hajthatásának második főakadálya a szalacsi ev. ref. egyház gondnoka Fazekas András. Mert ő volt az, a ki az egyházmegyei kiküldött hivatalos eljárását megnehezítette, sőt csaknem lehetetlenné tette, a midőn a helyett hogy tartozó készséggel szolgáltatta volna elő a lelkészi fizetés maradvány megállapítására szükséges adatokat az egyházmegye megbizottjának, még be sem engedte tekinteni bérszedési naplójába, ezzel egyedül az ő bizalmasát Nagy Imre lelkészt bizván meg.

Miután pedig hivatali esküje a gondnokot is tiszteletre és engedelmességre kötelezi egyházi felső hatóságai iránt, nemcsak, hanem határozottan kötelességévé teszi azok határozatainak, végzéseinek — a mennyiben az reá tartozik — végrehajtását, nyilván van, hogy nevezett egyházgondnok vétett ezen hivatali kötelessége ellen, a midőn az egyházmegye határozata szerint minden részletében elkészíteni tartozott lelkészi fizetésről számadása alapját képező bérszedési naplójába az egyházmegye küldöttét betekinteni sem engedte; — és még inkább akkor midőn ugyancsak az egyházmegyei határozat világos rendelete ellenére a nála levő s egyházmegyei gyámoldát illető lelkészi fizetés maradvány összegét az egyházmegyei gyámolda pénztára helyett takarékpénztárba tette le.

Mindezeknél fogva nevezett Fazekas András szalacsi év. ref. egyházgondnokot az egyházi törvény 301-ik §-sa 4-ik pontjában megállapított fegyelmi vétség elkövetésében vétkesnek látván közgyűlés, ellenében a fegyelmi eljárást hiva-

talból elrendeli, s annak megindításával a fegyelmi eljárást elrendelő ezen határozatnak kézbesítése mellett nt. esperes urat a törvény utasítása szerint megbizza.

11. sz. Olvastatott az egyházmegye 1897. Okt. 12-én tartott közgyűlés jegyzőkönyvének 2-ik számú határozata által a kólyi egyházban levő szomorú állapotok megvizsgálásával megbízott küldöttség jelentése.

A ierjedelmes jelentésben előadja küldöttség, hogy úgy a teljes számmal egybegyűlt presbyteriumtól vett nyilatkozatok, mint saját tapasztalatai teljesen meggyőzték azon elszomorító hír valóságáról, hogy ez egyházunk úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben teljesen elzűllésnek indult, — és ennek oka legnagyobb részben a hivatala magasztosságáról megfélekezett lelkész általános viselkedése. Előadja továbbá, hogy az ottani botrányos állapotok megszüntetésére maga az egyháztanács egyhangú határozattal kéri lelkész ellen a hivatalos fegyelmi vizsgálat elrendelését. Végül azon nézetének ad kifejezést küldöttség, hogy az egyházmegyének szigorú kötelessége a kólyi egyháztanács kérelmét figyelembe venni s lelkész ellen hivatalból elrendelni a fegyelmi vizsgálatot.

Közgyűlés fájó szívvel vett tudomást küldöttség jelentéséből a kólyi egyháznak úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben szomorú állapotáról. Ennek megszüntetése végett küldöttség nézetét egészben elfogadja, s az egyháztanács egyhangú határozatával lelkész ellen kért fegyelmi vizsgálatot hivatalból elrendeli és ennek teljesítésével Szathmári Sándor egyh. e. és Konrád László egyh. m. v. t. bírakat megbizza. Egyszersmind felhívja nt. esperes urat, hogy előbb adja ki kólyi lelkésznek feleletre a küldöttség jelentésében foglalt s a küldöttség által véle már közzölt vádakát, azon utasítással azonban, hogy feleletét 15 nap alatt okvetlen adja be az esperesi hivatalhoz. Ennek beérkeztével tegye át aztán az összes ügyiratokat a vizsgálatot megbízott tanácsbírákhoz, kik aztán a vizsgálat megtartásáról azonnal intézkednek.

12. sz. Olvastatott a n.-létai ev. ref. egyház előljáróságának kérvénye, melyben a régi aránytalan, minden méltányosságot nélkülöző fitanítói fizetés levelek arányos és méltányos átváltoztatását helyben hagyni, illetve megerősíteni kéri.

Közgyűlés, tekintettel azon körülményre, hogy ezen fizetés arányosítás senkinek sem okoz most fizetéscsonkítást, mivel azon fitanító, ki mint a régi academicus rektorok hivatalbeli utóda aránytalanul több fizetést huzott társainál, s így ezen fizetés arányosítás által csonkulást szenvedett volna fizetésében, most nyugalomba vonult, — tekintettel továbbá arra, hogy e fizetés-arányosítás az eddigi fizetési alapból egy krajczárt el nem von, hanem arányosan osztja szét azt, a méltányosságot szem előtt tartva, — tekintettel végül arra, hogy az ily aránytalan fizetések arányosítása egyházmegyénk több egyházainál már keresztül vitetett az itt olvasható mód szerint, és az mindenütt megszüntette a fizetés aránytalansága miatt gyakran előforduló elégedetlenségeket a tanítók között, — a legnagyobb készséggel járul a felterjesztett arányosított fitanítói fizetéslevelek megerősítéséhez és azokat végmegerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé pártolólággal felterjesztetni rendeli.

13. sz. Olvastatott egyházmegyei számvevőszék elnöke tek. Fényes Endre ur betérjesztett jelentése a számvevőszék ez évi működésének eredményéről.

A felolvasott jelentésből örömmel veszi tudomásul közgyűlés, hogy egyházaink számadásai 3 kivételével, előbb a köri számvevők, majd a számvevőszék által megvizsgáltattak, s a néhol elforduló hibák kiigazítván, a hiányok kipótoltván, ma már egészben rendben vannak.

Meg van győződve közgyűlés, hogy a kezdet természetes nehézségei mellett előállott ezen örvendetes eredmény legnagyobb részben a számvevőszék, különösen annak buzgó elnöke odaadó, lelkiismeretes munkásságának következménye; miért is teljes elösmerését nyilvánítja a

ta
eg
ba
az
eg
gy

ta
é
8

számvevőszéknek s különösen annak buzgó elnökének jegyzőkönyvileg az elért szép eredmény felett.

Végül a kötelességeik teljesítésében hanyag, avagy engedetlen egyházgondnokok és lelkészek ellenében az egyházmegye statutumszerűleg megállapítja, hogy a mai naptól kezdve már az egyházi törvények 302-ik §-ának 1., 2. és 3. pontjait alkalmazza. Ehez képest a felolvasott számvevőszéki jelentésben felemlített 3 egyház, nevezetesen Szt.-Jobb, Uj-Léta, Félegyháza gondnoka és lelkésze mulasztásokért, illetve engedetlenségökért egyházi törvényeink 302-ik §-a 1-ső pontja értelmében első ízben a legkomolyabban megintetnek. Egyszersmind a 302-ik §. 3 pontja szerint alkalmazandó pénzbírság terhe alatt a legszigorubb kötelességökké tétetik, hogy számadásaikat — a számvevőszék meghagyása szerint — 30 nap alatt mulhatlanul elkészítve, terjesszék azonnal tek. Fényes Endre számvevőszéki elnök urhoz.

14. sz. Olvastatott az érmihályfalvai ev.ref. egyháztanácsnak az iránti kérvénye, hogy az érmihályfalvai egyházközségi közgyűlésnek az egyházi adókules tárgyában hozott azon határozata, miszerint az egyházi pénzdó az állami egyenes adó 10%-jában és minden család által egy koronában állapittatik meg, — az egyházmegyei közgyűlés által erősítették meg.

Tekintve azon körülményt, hogy az egyházmegyei közgyűlés is helyesli az egyházi felsőbb hatóságoknak azon szándékát, mely az egyházi adónak az állami egyenes adó bizonyos meghatározandó %-jában leendő megállapítását célozza, — az egyházközségi közgyűlés határozata megerősítettik.

15. sz. Olvastatott az érmihályfalvai ev. ref. egyháztanács az iránti kérvénye, hogy a tulajdonát képező, érmihályfalvia 144. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 81 □ öl területen épült 291. népsorszámu, iskolaépüle-

tül használt s még az 1895. évben összedölt beltelkes házának s illetőleg most már csak pusztatelkének Érmihályfalva község részére 728 frt 58 krban leendő eladása helybenhagyassék, az erről szóló adásvevési szerződés megerősítették, s egyszersmind engedély adassék arra nézve, hogy a vételár a leljesen újból emelt iskolaépület építési költségeire fordítottassék.

Minthogy az eladatni szándékolt 81 □ öl beltelek oly csekély terjedelmű, hogy azon új építkezés nem eszközölhető, — az eladás jóváhagyatik, s az adásvevési szerződés végleges megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez ajánlólag fölterjesztetik.

16. sz. Olvastatott az érmihályfalvai ev. ref. egyháztanács az iránti kérvénye, hogy az érmihályfalvai 144. számú telekjegyzőkönyvben A) II. 2. r. sz. és 1506. hrsz. alatt telekkönyvezett 1334 □ ölet tevő ürgéskerti homokföldjének, Érmihályfalva község tulajdonát képező s az érmihályfalvai 89. számú telekjegyzőkönyvben 7. rsz. s 747. hr. sz. alatt felvett 1 □ kataszt. hold és 800 □ öl területet képező feketefölddel leendő elcserélését jóváhagyni s az erről szóló csereszerződést megerősíteni kegyeskedjék.

Amennyiben az egyház által cserében nyert, csaknem kétannyi területű jó feketeföld az egyházi előjáróság jelentése szerint kétannyt jövedelmez, mint a cserébe adott homoki terület, — a csere helybenhagyatik, s a csereszerződés végleges megerősítés végett ajánlólag terjesztetik föl az egyházkerületi közgyűléshez.

17. sz. Olvastatott a kólyi ev. ref. egyháztanácsnak az iránti kérvénye, hogy a kólyi ev. ref. egyház tulajdonát képező s a kólyi 408. számú telekjegyzőkönyvben foglalt mintegy 500—600 frt értékű szőlőjét — miután azt az egyházközség szegénysége miatt haszonnal nem kezelheti, — örökáron eladhassa s a befolyó vételárt iskolaépítésre fordíthassa.

Tekintve az egyházközség rendkívüli szegénységét, az eladás s a vételárnak iskolaépi-

18
nátus
végett
évre v
vetése.

1
nátus
amen
Kamil
den t
lötte,
ezen
vonat

mely
beter
jelze
pénc
sét,
házk

tésre fordítása megengedett, s a kérvény pártolól az egyházkerületi gyűlésre felterjesztetik.

18. sz. Olvastatott a nagyváradi ev. ref. leányinternátus igazg. bizottságának átirata kapcsában tudomásvétel végett megküldött, a leányinternátusnak 1897/98-ik iskolai évre vonatkozó jelentése és az 1898/99-ik évi költségvetése.

A leányinternátus igazg. bizottságának dicséretes és eredménydús tevékenységét tanúsító jelentése tudomásul vétetik.

19. sz. Olvastatott a nagyváradi ev. ref. leányinternátus igazg. bizottságának átirata, melyben kéri, hogy amennyiben az intézet jelenlegi igazgatónöje Gyarmathy Kamilla okl. polg. isk. tanítónő az egyévi próbaidőt minden tekintetben a legnagyobb megelégedést keltőleg eltöltötte, — a „Szervezeti szabályzat“ 6-ik §-a értelmében ezen állásában az egyházmegye őt erősítse meg, s erre vonatkozó határozatát az egyh. ker. közgyűlésre terjessze fel.

Nevezett tanítónő jelen állásában az egyházmegye részéről megerősítettik, s ezen határozat az egyházkerületi gyűlésre felterjesztendő.

20. sz. Olvastatott a g.-petri-i egyház kérvénye, melyben új lelkészlak építhetésének engedélyezését, a betervezett tervrajz és költségvetés megerősítését, s a jelzett célra az országos ref. egyházi közalap építkezési pénztárából 3000 frt töke-segély felvételének kieszközölését, illetve kérvényének a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűléshez pártoló felterjesztését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk, a kérvénynek az építkezésre vonatkozó része kellőleg felszerelve nem lévén — amennyiben a presbyteri s egyházközségi gyűlések jegyzőkönyvei csatolva nincsenek — a betervezett tervrajzot és költségvetést nem erősítheti ugyan meg, mindazonáltal tekintetbe véve, miszerint a g.-petri-i egyházban a jelenlegi lelkészlak olyannyira elavult, hogy annak összeroskadásától ugyszólván minden órán tartani lehet; s ennél fogva egy új

lelkészi lak építése elodázhatatlanul szükségessé vált; s tekintetbe véve, hogy nevezett egyház képtelen arra, hogy önerején egy új s a kor kívánalmainak megfelelő lelkészi lakot építsen, kevés számú tagjai pedig az évi közterhek viselése mellett az építési költség elviselésére szintén képtelenek: a g.-petri-i egyházat a kért 3000 frt töke-segélyre valóban méltónak s arra ráutalt-nak tartván, a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés pártoló figyelmébe s atyai jóindulatába a legelső sorban s a legmelegebben ajánlja.

Egyben határozatilag utasítja a g.-petri-i egyháztanácsot, hogy a kérvénynek említett hiányzó csatolmányait, nagytiszt. esperes urhoz mielőbb terjessze be.

21. sz. Olvastatott az érsemjéni ev. ref. egyház kérvénye, melyben új lelkészlak építéséből származott adósságának fedezésére az országos ref. egyházi közalap építési pénztárából 4000 frt töke-segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk az érsemjéni ref. egyházat, a kérvényben felhozott s általa ismert okok alapján, a kért 4000 frt töke-segélyre a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés pártoló figyelmébe a legmelegebben ajánlja.

22. sz. Olvastatott a vajdai ev. ref. egyháztanács kérvénye, melyben temploma s iskolája fedezésére vonatkozó költségvetésének helybenhagyását és megerősítését s egyszersmind az országos ref. egyházi közalap építkezésre fordítható jövedelméből 1000 frt töke-segély kieszközlését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk a vajdai ev. ref. egyház temploma s iskolája javítására vonatkozó költségvetését helybenhagyja és megerősíti, s egyszersmind ismerve a vajdai egyház korlátolt anyagi erejét s tagjainak szegénységét, nevezett egyházat a kért 1000 frt töke-segélyre

a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés pártoló figyelmébe a legmelegebben ajánlja.

23. sz. Olvastatott a kólyi ev. ref. egyház kérvénye, melyben új iskola és tanítói lak építési költségeinek fedezésére az országos ref. egyházi közalap építkezési pénztárából 1000 frt töke-segély kieszközlését kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk, ismerve a kólyi egyház rendkívüli szegénységét, melynélfogva iskoláját — melynek ujjáépítésére pedig egyházmegyei közgyűléseink által is több ízben szorgalmazva lett — a saját erejéből felépíteni képtelen, folyamodó egyházat az 1000 frt töke-segélyre valóban ráutaltnak tartja s a kérvényben is felhozott okok alapján a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés atyai pártfogásába a legmelegebben ajánlja.

Rendkívüli nagyobb államsegélyért folyamodnak a következők :

24. sz. Thamássy Lajos ér-olaszi-i lelkész.

Közgyűlés kérelmezőt, mint csekély jövedelmű, gyermekei neveltetése által megterhelt, anyagi károsodásokkal is nagy mérvben sújtott s szervi betegsége miatt káplán tartásra utalt lelkészt, az általa kért 200 frt segélyre a legelső sorban s a legmelegebben ajánlja.

25. sz. K. Szabó József alsó-ábrányi lelkész.

Közgyűlés a rendkívül csekély jövedelmű, teljesen vagyontalan s anyagi károsodással sújtott lelkészt az általa kért 200 frt segélyre a legmelegebben ajánlja.

26. sz. Balogh Imre kéczi lelkész.

Közgyűlés a kérvényben foglalt s általa ismert okok alapján folyamodó lelkészt a kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.

- 27. sz.** Molnár József ér-tarcsai lelkész.
Közgyűlés e csekély jövedelmű s anyagi károkkal is sújtott kezdő lelkészt a kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.
- 28. sz.** Bán Sándor szent-jobbi lelkész.
Közgyűlés a kérvényben előadott s általánosan ismert okok alapján folyamodó lelkészt a kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.
- 29. sz.** Debreczeni László felső-ábrányi lelkész.
Közgyűlés e csekély jövedelmű s teljesen vagyontalan lelkészt 200 frt segélyre melegen ajánlja.
- 30. sz.** Jakab József ér-adonyi lelkész.
Közgyűlés a kérvényben előadott s általa ismert okok alapján, kérvényező lelkészt az általa kért 160 frt segélyre melegen ajánlja.
- 31. sz.** Lénárt Péter uj-létai lelkész.
Közgyűlés e csekély jövedelmű, nagy családú s adósággal terhelt lelkészt az általa kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.
- 32. sz.** Nagy Sándor poklosteleki lelkész.
Közgyűlés e csekély jövedelmű, nagy családú s nemcsak teljesen vagyontalan, de nagy mérvben eladósodott lelkészt, az általa kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.
- 33. sz.** Takács Zsigmond g.-petri-i lelkész.
Közgyűlés e csekély jövedelmű egyházban szolgáló, adósággal terhelt ifjú lelkészt, az általa kért 150 frt segélyre melegen ajánlja.
- 34. sz.** Sipos János tóti-i lelkész.
Csekély jövedelmére s szenvedett kárait tekintve, közgyűlés folyamodó lelkészt, az általa kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.

- 35. sz.** Rác Lajos micskei lelkész.
Közgyűlés a kérvényben előadott s általa ismert okok alapján, kérvényező lelkészt az általa kért 100 frt segélyre melegen ajánlja.
- 36. sz.** Szathmári János m.-petri-i előkönyörgő.
Közgyűlés e rendkívül csekély jövedelmű egyházban szolgáló, teljesen vagyontalan s nagy családú előkönyörgőt, az általa kért 100 frt segélyre melegen ajánlja.
- 37. sz.** Csuka Ferencz a.-kereszturi lelkész.
Közgyűlés kérvényezőt ez alkalommal segélyre nem ajánlja.
- 38. sz.** Egeresi Imre kólyi lelkész.
Kérvényezőt ez alkalommal segélyre nem ajánlja.

Közalapi segélyért folyamodnak:

- 39. sz.** K. Szabó József a.-ábrányi lelkész.
Közgyűlés e legkisebb jövedelmet nyújtó egyházban szolgáló s adósággal terhelt lelkészt az általa kért 200 frt segélyre a legmelegebben ajánlja.
- 40. sz.** Egeresi Imre kólyi lelkész.
Segélyre ez alkalommal nem ajánltatik.
- 41. sz.** Ér-adonyi egyház.
Ezen kevés és szegény népességű, adóságba merült egyházat, adóságainak kifizetésére kért 300 frt segélyre közgyűlés a legmelegebben ajánlja.
- 42. sz.** K.-Kereki-i egyház.
Egyházmegyénknek ez egyik legbuzgóbb, az egyház és iskola fentartására s felvirágoztatására az utóbbi évek alatt tetemes áldozatokat hozott, de az áldozatokat tovább már nem bíró

s a terhek sulya alatt roskadozni kezdő egyházát, közgyűlés az általa kért 200 frt segélyre a legelső sorban s a legmelegebben ajánlja.

43. sz. Monus-Petri-i leány-egyház.

E csekély népességű s igen szegény leányegyházat, előkönyörgői lakának felépítésére kért 400 frt segélyre közgyűlés a legmelegebben ajánlja.

44. sz. Egyházkerületi segélyért folyamodnak: Szabó József alsó-ábrányi, Debreczeni László felső-ábrányi, Jakab József ér-adonyi, Nagy Sándor poklosteleki, Bán Sándor szentjobbi lelkészek.

Egyházmegyei közgyűlésünk folyamodók kérvényeit a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűléshez pártolólag felterjeszti, s mint igen csekély jövedelmű, a segélyre valóban ráutalt s arra érdemes lelkészeket a kért segélyre mindannyiokat a legmelegebben ajánlja.

45. sz. Ugyancsak egyházkerületi segélyért folyamodnak: Csuka Ferencz a.-kereszturi, Egeresi Imre kőlyi lelkészek.

Közgyűlés kérvényező lelkészeket ez alkalommal segélyre nem ajánlja.

46. sz. Rendkívüli államsegélyért folyamodnak: Kalas István albisi, Bán Sándor szentjobbi lelkészek, Szathmári János m.-petri-i, Szebeni József k.-kereki-i tanítók.

Csekély fizetésök s szegénységök alapján a kért segélyre mindannyian melegen ajánlatnak.

47. sz. Olvastatott az apát-kereszturi egyház kérvénye, melyben a régebbi rendkívüli államsegélyből leendő segélyeztetését kéri.

Közgyűlés e csekély népességű, igen szegény, de buzgó egyházat a főtiszt. s mélt. egyházkerületi közgyűlés pártoló figyelmébe s atyai jóindulatába a legmelegebben ajánlja.

48. sz. Olvastatott Vida Ferencz nyugalmazott ér-
adonyi tanító kérvénye, melyben a rendkívüli államse-
gélyből 40 frt segélyt kér.

Közgyűlés tekintettel arra, hogy a rendki-
vüli államsegélyt csak tényleg működő belhiva-
talmokok vehetik igénybe, — folyamodót, mint
nyugalmazott tanítót, segélyre nem ajánlhatja.

49. sz. Olvastatott az alsó-ábrányi, felső-ábrányi,
ér-olaszi-i, ér-adonyi, kis-kereki-i, apát-kereszturi, monus-
petri-i, poklosteleki és kéczi egyházaknak a reform. segély-
egylethez felterjesztés végett benyújtott kérvényei.

Közgyűlés a fent elősorolt egyházak kérvé-
nyeit, azok mellékleteivel együtt a főtiszteletű s
méltóságos egyházkerületi közgyűléshez pártoló-
lag felterjeszti, s mint igen szegény s legna-
gyobb részben idegen nemzetiségek s felekeze-
tek közé ékelt és a segélyre valóban érdemes
egyházakat, a kért segélyre kivétel nélkül a leg-
melegebben ajánlja.

50. sz. Felvétellett „az érmelléki ev. ref. egyházme-
gyei tanító-egyesület egyleti és gyámintézeti alapszabály-
zata.“

Papp Gusztáv egyházmegyei tanügyi bizott-
sági elnök felkérte e terjedelmes alapszabály
tüzetes átnézésére, előterjeszti arra vonatkozó
véleményes jelentését. E véleményes jelentés
alapján közgyűlés nevezett alapszabályt meg-
erősíti azzal a záradékkal, hogy az egylet meg-
vizsgált számadásairól évente rendes jegyző-
könyv terjesztessék be az egyházmegyére.

51. sz. Olvastatott a felső-ábrányi ev. ref. egyház
megbizottainak kérvénye, melyben arra kérik az egyház-
megyei közgyűlést, hogy a tanítói föld hasznából az egy-
ház által bevett és jóhiszeműleg elköltött 78 frt 26 kr.
visszatérítésének kötelezettsége alól az egyház mentessék
fel, s a tanítói földek jövedelmének egy része az egyház
közpénztárának engedjék át.

Közgyűlés felmenti a felső-ábrányi egyhá-
zat a tanítói föld jövedelméből általa elköltött

78 frt 26 kr. visszafizetésének kötelezettsége alól, azonban a jövőre nézve az 1897-ik évi áprilisi egyházmegyei közgyűlés 26-ik száma alatti e tárgyban hozott határozatát teljességében fentartandónak nyilvánítja.

52. sz. Olvastatott Füiöp János és Ö. Nagy Imre h.-k.-szent-miklósi lakosok kérvénye, melyben a párbér szerinti egyházi adórendszer megszüntetését és az aránylagos adózás behozatalát kérik.

Közgyűlés tekintve, hogy ily nagyfontosságú kérdésben az egyházközség meghallgatása is szükséges, mielőtt az e. m. közgyűlés ezen kérelem érdemében határozná, felhívja a h.-k.-szent-miklósi egyháztanácsot, hogy az egyházi adórendszer megváltoztatása tárgyában egyházközségi gyűlést tartson s a hozandó határozatot terjessze az e. m. közgyűlése elé.

53. sz. Olvastatott néh. Salánki Zsigmond szalacsi volt tanító özvegyének kérvénye, néhai férje hátralékos fizetésének kiadatása iránt.

Közgyűlés utasítja a szalacsi egyháztanácsot, hogy amennyiben néh. Salánki Zsigmond volt tanító fizetésének egy része még bent van, a benlevő összeget — tekintet nélkül arra, hogy az egyháztagnak befizették-e vagy nem — a Salánki Zsigmond 40 frtos tartozásának levonásával nevezett özvegynek haladéktalanul fizesse ki.

54. sz. Olvastatott Tóth Miklós szalacsi ev. ref. rektornak az egyháztanács 1898. aug. 14-én tartott ülésében hozott ama határozat ellen benyújtott felebbezése, a melyben az egyház belhivatalnokai fizetésének közös magtárba szedése és onnan a lelkész általi kiszolgáltatása a többi belhivatalnokok részére határoztatott.

A szalacsi egyháztanácsnak 1898. aug. 14-én hozott azon határozatát, hogy az egyház belhivatalnokainak fizetése közös magtárba szedessék be és a lelkész által szolgáltatassék ki, az egyházmegyei közgyűlés megváltoztatja és utasítja

a szalacsi egyháztanácsot, hogy addig, míg erre a célra külön egyházi magtár-épület rendelkezésre nem áll, a behivatalnokok fizetését a régi gyakorlat szerint a gondnok által szedesse be, s az egyházi hivatalnokoknak közvetlenül szolgáltatassa ki.

55. sz. Olvastatott Debreczeni Ferencz székelyhidi ev. ref. tanító kérvénye, melyben a Kakadon eltöltött szolgálati idejére eső tanítói fizetésének hátralékos részét kiadatni kéri.

Tekintve, hogy Debreczeni Ferencz elődjét kielégítette, utasítatik közgyűlés által a kakadi egyháztanács, miszerint Debreczeni Ferencz volt kakadi, jelenleg székelyhidi tanítót hátralékos tanítói fizetésére nézve elégitse ki.

56. sz. Beke Antal vezér- és Vincze-Sinka olvasókönyve népiskoláinkban leendő használat végett közgyűlésnek bemutatván,

az egyházmegyei tanügyi bizottságnak birálat végett azon utasítással adatnak ki, hogy véleményes jelentését ezen könyvekre nézve jövő közgyűlésre terjessze be.

57. sz. Esperes bemutatja az ottományi torony és templom betervezett tervrajzát azon jelentése kíséretében, hogy a tervbe vett és sürgős keresztülvitelre várt renováció ezen tervrajz szerint mind a templomon, mind a tornyon már keresztülvitetett s a diszesen kijavított templom és torony a közhasználatnak ünnepélyesen már át is adatott.

Örvendetes tudomásul vétetik.

58. sz. Olvastatott főtiszteletű püspök urnak nagytsízt. esperes urhoz intézett átirata, melyben arra hívja fel, hogy a nagy egyházi adóval terhelt egyházak jegyzékét hozzá terjessze fel.

Közgyűlés az esperes által ez ügyben hozzá intézett kérdésre felhatalmazza nt. esperes urat, hogy terjessze fel mindazon egyházainkat, melyeknek egyházi adó-perczentje az esperesi hivatal által összeállított jegyzék szerint meghaladja a 80%-ot.

59. sz. Esperes előterjeszti Bán Sándor szentjobb lelkész panaszát, melyben arra kéri az egyházmegye közgyűlését, hogy szolgáltasson neki elégtételt ifj. Szabó József h.-k.-szent-miklósi lelkész ellen, a ki az ő egyházában tudta és beleegyezésének megnyerése nélkül egy kis gyermeket megkeresztelt.

Közgyűlés felkéri nt. esperes urat, hogy ez ügyben a törvényes eljárást tegye meg, miután a békés megoldás — saját előadása szerint — eddigelé eredményre nem vezetett.

60. sz. Váradi Soma egyházmegyénk közkedveltségű buzgó ügyésze s egyszersmind világi tanácsbírója és világi jegyzője, megrongált egészségi állapotára hivatkozva, ez utóbbi hivataláról, azaz a világi jegyzőségről lemondását előszóval előadja.

Közgyűlés a lemondást sajnálattal elfogadja s az ekként üresedésbe jött világi jegyzőségre a választást elrendeli s felhívja nt. esperes urat a választásra nézve a szükséges intézkedés megtételére, úgy, hogy a választás megismételt szavazás szükségessége esetén is a következő egyházmegyei közgyűlésre befejezhető legyen.

61. sz. Ezen jegyzőkönyv hitelesítésével tekintetes Fényes Endre és Váradi Soma világi tanácsbíró urak s Thamássy Lajos egyházi főjegyző bizatnak meg.

Az 1—13., 50., 56—61. számokat jegyzette Thamássy Lajos e. fj.

A 14—19. számokat jegyzette Konrád László v. fj.

A 20—49. számokat jegyzette Fazekas Imre e. j.

Az 51—55. számokat jegyzette Váradi Soma v. j.

Hitelesített Székelyhidon, 1898. november 10-én.

Thamássy Lajos,

e. m. e. fjegyző.

Fényes Endre,

e. m. v. tanácsbíró.

Váradi Soma,

e. m. v. tanácsbíró.

TÁRGYMUTATÓ.

1. sz. Esperes indítványára gyászos véget ért imádásig szeretett Erzsébet királynénk neve és emléke — egy külön lapon e jegyzőkönyvben — megörökítése elhatároztatik.

2. sz. Az esperesi jelentés A) és B) része s az azokból folyó határozatok 12 külön pontban.

3. sz. Az egyházmegyei lelkészi értekezlet által jegyzőkönyvben felterjesztett indítvány a tanítói korpótlék tárgyában elfogadtatik.

4. sz. Az egyházmegyei lelkészi értekezlet által a 15 kros iskolai pótdó ügyében felterjesztett indítványa elfogadtatik.

5. sz. Az egyházmegyei lelkészi értekezlet által a lelkészi nyugintézet felállítása ügyében felterjesztett indítványa elfogadtatik.

6. sz. Az egyh. m. lelkészi értekezlet beadványára Biharvármegye kir. tanfelügyelőjének ösmeretes körlevele ellen közgyűlés a leghatározottabban tiltakozik s erről nevezettet az esperesi hivatal utján értesíti.

7. sz. Egyházmegyei lelkészi értekezlet indítványára a lelkészek fizetésének fixirozása minden egyházra nézve kimondatik s e tárgyban az illető egyházak előljárói külön felhivatni rendeltetnek.

8. sz. Egyh. m. lelkészi értekezlet felterjesztésére a közgyűlés tárgysorozatának a szükségletnek megfelelő számbani többszörösítése jövőre elrendeltetik.

9. sz. Papp Gusztáv könyvtárnokká lett választatása tudomásul vétetik s a könyvtárra lelkészi értekezlet által hozott határozatok megerősítettnek.

10. sz. Nagy Imre szalacsi lelkész és Fazekas András szalacsi gondnok ellen a fegyelmi eljárás hivatalból elrendeltetik.

11. sz. Egeresi Imre kólyi lelkész ellen a fegyelmi eljárás elrendeltetik.

12. sz. A n.-létai fitanitói arányosított fizetés-levelek megerősítés végett pártolólág felterjesztetnek az egyházkerületre.

13. sz. A számvevőszék elnöke tek. Fényes Endre ur jelentése a számvevőszék ez évi működéséről tudomásul vétetik s a hanyag és engedetlen gondnokok és lelkészek ellen statutum hozatik.

14. sz. Az érmihályfalvai egyháztanács egyházi adókulcs tárgyában hozott határozata megerősítettik.

15. sz. Az érmihályfalvai egyháztanácsnak az összedölt iskola telkének eladhatása iránti kérvénye pártolólág az egyházkerületre terjesztetik.

16. sz. Az érmihályfalvai egyháztanács által felterjesztett csere-szerződés végmegerősítés végett az egyházkerületre pártolólág felterjesztetik.

17. sz. A kólyi egyháztanács kérvénye 408. sz. telek-jegyzőkönyvben foglalt szőlője eladhatása iránt végmegerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre pártolólág felterjesztetik.

18. sz. A n.-váradai ev. ref. leány-internátus 1897/8. iskolai évre vonatkozó jelentése és az 1898/9. évi költségvetése tudomásul vétetik.

19. sz. Gyarmathy Kamilla okl. polg. isk. tanítónő a n.-váradai ev. ref. leány-internátusban elfoglalt állásában az egyházmegye által megerősítettik.

20. sz. A g.-petrii ev. ref. egyház tökesegély kérvénye ajánlólag felterjesztetik az egyházkerületre.

21. sz. Az ér-semjéni ev. ref. egyház tökesegély kérvénye ajánlólag felterjesztetik az egyházkerületre.

22. sz. A vajdai ev. ref. egyház tökesegély kérvénye ajánlólag felterjesztetik az egyházkerületre.

23. sz. A kólyi ev. ref. egyház töke-segély kérvénye ajánlólag felterjesztetik az egyházkerületre.

24—38. sz. Rendkívüli nagyobb államsegélyért folyamodók kérvényei.

39—43. sz. Közalapi segélyért folyamodók kérvényei.

44—45. sz. Egyházkerületi segélyért folyamodók kérvényei.

46—48. sz. Rendkívüli kisebb államsegélyért folyamodók kérvényei.

49. sz. A reform. segély-egyleti segélyért folyamodók kérvényei.

50. sz. A tanító-egyesület egyleti és gyámintézeti alapszabályai megerősítettnek.

51. sz. A felső-ábrányi egyház kérvényére határozat hozatik.

52. sz. A h.-k.-szt.-miklósi kérvény az aránylagos egyházi adó behozatala tárgyában az egyháztanácsnak kiadatik.

53. sz. Néhai Salánki Zsigmond volt szalacsi tanító özvegyének kérvényére határozat hozatik.

54. sz. Tóth Miklós szalacsi rector kérvényére határozat hozatik.

55. sz. Debreczeni Ferencz székelyhidi tanító kérvényére határozat hozatik.

56. sz. Beke Antal, Vincze és Sinka tankönyvei a tanügyi bizottságnak véleményezés végett kiadatnak.

57. sz. Az ottományi templom és torony tervrajza beterjesztetik.

58. sz. A nagy egyházi adóval terhelt egyházak jegyzékének felterjesztésére nézve az esperes utasíttatik.

59. sz. Bán Sándor szt.-jobbi lelkész ifju Szabó József h.-k.-szt.-miklósi lelkész elleni panaszának elintézésére esperes felhivatik.

60. sz. Váradi Soma egyh. vil. jegyzőségröli lemondása elfogadtatik s a választás elrendeltetik.

61. sz. A jeyyzökönyv hitelesítésével Fényes Endre, Váradi Soma s Thamássy Lajos megbizatnak.

Kiadta: *Thamássy Lajos*,

egyházm. főjegyző.

